

การประเมินโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืน
เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติ จังหวัดเพชรบุรี
Evaluation of Project for Sustainable Community Implementation
to Solve the Drug Problem in a Comprehensive Manner According to the
National Strategy Phetchaburi Province

เชาว์ ทองมา*

Chao Tongma*

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเพชรบุรี

Phetchaburi Public Health Office

E-mail: Chaotongma@gmail.com

Received 21 December 2024

Revised 26 December 2024

Accepted 2 January 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารโครงการ และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี พื้นที่เป้าหมาย 13 หมู่บ้าน ของ 8 อำเภอ ในจังหวัดเพชรบุรี โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถาม ซึ่งใช้เก็บข้อมูลจากคณะทำงาน และชุดปฏิบัติการของโครงการ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการใช้โปรแกรม SPSS และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยประเมินผล พบว่าการประเมินผลโครงการ เป็นไปตามตัวชี้วัด 4 ด้าน 16 ตัวชี้วัด กล่าวคือ ด้านบริบท 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ แผนงาน โครงการและกิจกรรม และความสอดคล้องต่อนโยบาย, ด้านปัจจัยนำเข้า 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ บุคลากร วิธีการจัดการ งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์, ด้านกระบวนการ 6 ตัวชี้วัด ได้แก่ รูปแบบการค้นหาและคัดกรอง ประชาสัมพันธ์สร้างความรับรู้และความเข้าใจให้ประชาชน การบำบัดรักษา การตามเฝ้า และ การสร้างภูมิคุ้มกันและการป้องกันยาเสพติด และด้านผลผลิต 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ การสร้างโอกาส สร้างรายได้ สร้างอาชีพ และได้รับการยอมรับของสังคม สรุปผลการประเมินตามเกณฑ์ ผ่าน 13 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 81.25 เป็นผลการประเมินโครงการในภาพรวม อยู่ในเกณฑ์มีประสิทธิภาพระดับสูง และพบว่ารูปแบบการบริหารโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมแล้วสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติทุกจังหวัด งานวิจัยประเมินผล

นี้มีข้อเสนอแนะ 3 ประการ ประกอบด้วย ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาวិจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะการทำการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

คำสำคัญ: การประเมินผลโครงการ ชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ปัญหายาเสพติด การแก้ปัญหายาเสพติดจังหวัดเพชรบุรี

Abstract

This research aimed to evaluate the project performance, develop a project management model, and formulate policy recommendations for the "Sustainable Community Project for Integrated Drug Problem Solving" under the National Strategy in Phetchaburi Province. The study focused on 13 target villages across 8 districts within the province. Data collection tools included in-depth interviews and questionnaires distributed to the project's working committees and operational teams. Quantitative data were analyzed using SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) software, while qualitative data underwent comprehensive content analysis. The evaluation findings, based on 4 dimensions and 16 indicators, are as follows: 1) Context: consisting of 2 indicators regarding project plans/activities and policy consistency; 2) Input: consisting of 4 indicators including personnel, management methods, budget, and materials; 3) Process: consisting of 6 indicators regarding searching and screening models, public relations for awareness, treatment, follow-up visits, and immunity building/prevention; and 4) Product: consisting of 4 indicators regarding opportunity creation, income generation, career development, and social acceptance. The results indicated that 13 out of 16 indicators were met, representing 81.25 % success. Overall, the project evaluation demonstrated a high level of effectiveness. Furthermore, the developed project management model for integrated drug problem solving in Phetchaburi was found to be highly applicable as a management tool for similar sustainable community initiatives across all provinces nationwide. This research concludes with three categories of suggestions: policy recommendations, recommendations for practical application of the findings, and suggestions for future research to further enhance the sustainability of drug prevention and the resolution strategies.

Keywords: Evaluation of project, Sustainable communities to solve drug problems, Solving the drug problem in Phetchaburi Province

1. บทนำ

ปัจจุบันสถานการณ์ปัญหายาเสพติด เป็นความท้าทายในศตวรรษที่ 21 ในการขับเคลื่อนนโยบายยาเสพติดท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก และวิกฤตการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นปัจจัยเร่งการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเผชิญกับข้อจำกัดและความท้าทายหลากหลายรูปแบบโดยเฉพาะ “การพัฒนาอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยี” ที่มีพลวัตสูงและส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในทุกมิติ ด้วยปัจจัยด้านภูมิรัฐศาสตร์มีพลวัตสูง ซึ่งลักษณะที่ตั้งเชิงภูมิศาสตร์ของประเทศไทย เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์สำคัญที่มีความเสี่ยงสูงในการเป็นศูนย์กลางการเชื่อมต่อ (Connectivity Hub) ของเส้นทางลักลอบขนส่งยาเสพติดข้ามชาติ โดยสถานการณ์ในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำในปัจจุบันทวีความรุนแรงจนอยู่ในระดับที่น่าวิตกกังวล หลายปัจจัยที่ส่งผลให้ศักยภาพการผลิตยาเสพติดสูงชัน มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการผลิตให้มีกระบวนการผลิตเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ดำเนินการโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ทำให้การผลิตยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำขยายตัวมากขึ้น

ในมิติของการแพร่ระบาด ยาเสพติดประเภทสารสังเคราะห์ (Amphetamine-Type Stimulants: ATS) มีแนวโน้มแพร่ระบาดสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และในประเทศไทย การแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในประเทศ ยังคงไม่ลดระดับความรุนแรงและมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่ออย่างต่อเนื่อง ความต้องการยาเสพติดในประเทศยังคงอยู่ในระดับสูง จากการขับเคลื่อนของอุปทานหรือความต้องการ (Demand) การผลิตนอกประเทศและกลยุทธ์ทางการค้าของกลุ่มนักค้ายาเสพติดที่ทำให้ยาเสพติดมีราคาถูกลง หากยังไม่สามารถลดระดับความรุนแรงของปัญหาลงได้ จะสร้างผลกระทบเป็นวงกว้างต่อสังคมในอนาคต

สถานการณ์ปัญหายาเสพติดของจังหวัดเพชรบุรี ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา จังหวัดเพชรบุรีเป็นพื้นที่แพร่ระบาดและค้ายาเสพติดระดับปานกลาง ส่วนใหญ่จะเป็นเส้นทางการลำเลียงไปสู่ภาคใต้ ในปีงบประมาณ 2566 จังหวัดเพชรบุรี มีหมู่บ้านที่เป็นเป้าหมายแก้ไขปัญหายาเสพติดอยู่จำนวน 262 หมู่บ้าน และจากสถานการณ์ต่อเนื่องจากปัญหายาเสพติด ผู้ป่วยจิตเวชรุนแรงและผู้ป่วยจิตเวชใช้ยาเสพติด ที่มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อความรุนแรง (SMI-V) มีจำนวนทั้งหมด 924 ราย (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี, 2567)

จังหวัดเพชรบุรีได้มีการดำเนินงาน “โครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี” ประจำปี พ.ศ.2566 โดยมีเป้าหมายพื้นที่ระบาดยาเสพติดจำนวน 13 หมู่บ้าน/ชุมชน ใน 8 อำเภอ โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น และทุกภาคส่วนต่าง ๆ บูรณาการ ขับเคลื่อนโครงการร่วมกัน เพื่อลดปัญหายาเสพติดในจังหวัดเพชรบุรีแบบบูรณาการ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

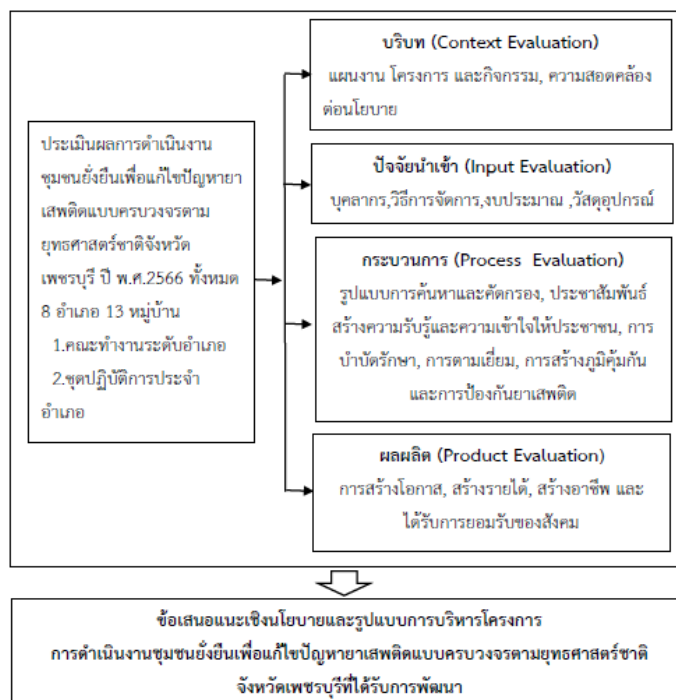
2.1 เพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจร ตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี

2.2 เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2.3 เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการดำเนินงานโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรีในโอกาสต่อไป

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง นำมาสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการประเมินโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี กำหนดตามวัตถุประสงค์ในการประเมิน ซึ่งเป็นการประเมินสถานะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิต ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ 1) การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อหาความสอดคล้องของนโยบายโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติ 2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินเกี่ยวกับบุคลากร, วิธีการจัดการ, งบประมาณ, วัสดุอุปกรณ์ ที่นำมาใช้ในโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี 3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการดำเนินงานโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย รูปแบบการค้นหา/คัดกรอง, ประชาสัมพันธ์สร้างความรับรู้และความเข้าใจให้ประชาชน, การบำบัดรักษา, การตามเยี่ยม, การสร้างภูมิคุ้มกัน และป้องกันยาเสพติด 4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินการผลของการดำเนินงานโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี เพื่อแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องผลการดำเนินโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการและนโยบายของรัฐบาล ได้แก่ การสร้างโอกาส, การสร้างรายได้, การสร้างอาชีพ และได้รับการยอมรับของสังคม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่องการประเมินโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสฟติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี ได้ดำเนินการค้นคว้าวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องตามรายละเอียด ดังต่อไปนี้

4.1 แนวคิดการดำเนินโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสฟติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติ (Community Based Treatment)

4.1.1 นโยบายสาธารณะการป้องกันและปราบปรามยาเสฟติดของรัฐบาล

นโยบายของรัฐบาลในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะการป้องกันและปราบปรามยาเสฟติดจากการศึกษาทบทวนกรอบความเกี่ยวข้องระหว่างแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) มีประเด็นตามยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านการบำบัดรักษาฟื้นฟูผู้ติดยาเสฟติด ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 3 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 4 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

4.1.2 แนวคิดการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสฟติดโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

การบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสฟติดโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน มีเป้าหมายหลักที่สำคัญ คือ เพื่อให้เกิดการดูแลผู้ป่วยใช้ยาเสฟติดแบบองค์รวมด้วยความเข้มข้นที่แตกต่างกันไปตามแต่ละบริบทและ

ความซับซ้อนของปัญหาในผู้สูงอายุเสพติดแต่ละราย ซึ่งเป็นสิ่งที่มาจากการออกแบบการดูแลและให้บริการทางด้านสุขภาพจิตขององค์การอนามัยโลก เป็นการดูแลผู้สูงอายุเสพติดให้เกิดการบำบัดฟื้นฟูใกล้บ้านหรือภายในชุมชนอย่างต่อเนื่อง มีกระบวนการตั้งแต่การค้นหา คัดกรอง บำบัดฟื้นฟู การลดอันตรายจากยาเสพติด และการติดตามดูแลช่วยเหลือทางสังคม ซึ่งถือว่า เป็นเป้าหมายสำคัญที่หน่วยงานทุกภาคส่วนและชุมชนจะเข้ามาดำเนินการร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินการบำบัดฟื้นฟูผู้สูงอายุเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้สามารถ ลด ละ เลิก ยาเสพติดได้ และส่งคืนคนดีกลับสู่สังคมต่อไป

4.1.3 แนวคิดการแก้ไขปัญหายาเสพติดแนวใหม่

ตามแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2565 แนวคิดการแก้ไขปัญหายาเสพติดแนวใหม่เปลี่ยนกรอบแนวคิดจากสงครามยาเสพติด เป็นการใช้สาธารณสุขสนำ เน้นสุขภาพผู้ป่วย การแก้ไขปัญหายาเสพติด ความเหลื่อมล้ำ ความยากจน ซึ่งเป็นพื้นฐานของปัญหายาเสพติด นำมาปรับใช้กับการแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศไทย ในขณะที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้กำหนดให้โครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยกำหนดให้ 1 สถานีตำรวจ ต่อ 1 ชุมชน สถานีตำรวจทุกแห่งบูรณาการการทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล, ชุมชนและประชาชน และภาคส่วนราชการในพื้นที่ โดยกำหนดให้มีขั้นตอนวางแผนการดำเนินโครงการร่วมกับชุดปฏิบัติการซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจ, ฝ่ายปกครอง, ท้องถิ่น, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และผู้นำชุมชน

4.1.4 การบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของจังหวัดเพชรบุรี

จังหวัดเพชรบุรีได้ดำเนินการตามที่นายกรัฐมนตรีได้เปิดปฏิบัติการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามนโยบายรัฐบาลประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 โดยได้ประกาศนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดทุกมิติ เป็นวาระเร่งด่วนแห่งชาติ โดยให้ดำเนินการเชิงรุก เพื่อลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่อย่างจริงจัง โดยการปฏิบัติตามโครงการ มี 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นปฏิบัติการ 3) ขั้นส่งต่อความยั่งยืนหรือขั้นประเมินผล จังหวัดเพชรบุรี โดยมีพื้นที่เป้าหมายจำนวน 13 หมู่บ้าน/ชุมชน ใน 8 อำเภอ มีผู้เข้ารับการบำบัดทั้งสิ้น 239 คน

4.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินผล

4.2.1 ความหมายและรูปแบบของการประเมินผล

การประเมินผลโครงการ ควรเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน เพื่อให้ได้สารสนเทศที่สามารถใช้ในการพิจารณาการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ในทางตรงกันข้าม ผลการประเมินจะไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร หากผลนั้นไม่สามารถใช้ในเวลาที่เหมาะสม มีนักวิชาการได้จัดรูปแบบการประเมินผลไว้หลายรูปแบบ แต่ที่สำคัญและนิยมนำมาใช้อย่างแพร่หลาย คือ สตีฟเฟิลบีมได้เสนอรูปแบบการประเมิน ที่เรียกว่า แบบจำลอง CIPP (Stufflebeam's CIPP Model of Evaluation) (Stufflebeam, 1971) ซึ่งเป็นแบบจำลองที่ใช้เพื่อการประเมินโครงการ มีรูปแบบของการประเมิน โดยใช้หลักของ

เหตุผลทั่วไป อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินผลและการตัดสินใจ โดยการประเมินผลแบบ CIPP นี้มีการประเมินด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้าง เพื่อการกำหนดรูปแบบของโครงการ 3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการตัดสินใจในการประยุกต์ใช้ เพื่อควบคุมการดำเนินการของโครงการ และได้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกระดับ 4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการช่วยในการตัดสินใจ เพื่อตัดสินใจและดูผลสำเร็จของโครงการ

4.2.2 ขั้นตอนการประเมินผล

การดำเนินการประเมินผลมีขั้นตอนการประเมินที่ สุรสิทธิ์ วชิรขจร (2549) อธิบายขั้นตอนการประเมินผล ออกเป็น 6 ขั้นตอนหลัก ประกอบด้วยขั้นตอนย่อยหลายขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นตอนการศึกษารายละเอียดของสิ่งที่ถูกประเมิน 2) ขั้นตอนการกำหนดประเด็นและตัวชี้วัดในการประเมิน 3) การกำหนดแหล่งข้อมูล เครื่องมือ และเกณฑ์มาตรฐาน 4) การออกแบบการประเมิน 5) การเก็บรวบรวมข้อมูล 6) การวิเคราะห์ผล แปลผล และการเขียนรายงาน

4.3 แนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ

ทฤษฎีระบบ ค้นพบโดยนักชีววิทยาชื่อเบอร์แพแลนซี ชาวเยอรมัน ประมาณปี 1930 และ ทฤษฎีนี้ถูกใช้เมื่อปี 1950 แต่ถูกใช้ในสายวิทยาศาสตร์ หลังจากปี 1970 สังคมศาสตร์จึงนำเอาทฤษฎี ระบบมาใช้เพื่ออธิบายว่าทำไมเกิดสภาพอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนั้นหัวใจของทฤษฎีระบบคือใช้เพื่ออธิบาย ปรัชญาการทางสังคมและ ปรัชญาการทางบริหาร ความหมายของระบบ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย สรุปความหมายของระบบ หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันและขึ้นต่อกัน โดยส่วนประกอบต่าง ๆ ร่วมกันทำงานอย่างผสมผสานกันเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้

Senge (1990) ได้เขียนหนังสือ The Fifth Discipline ซึ่งใช้ในการพัฒนาองค์กร เอาไว้ว่า ทฤษฎีระบบหรือการคิดอย่างกระบวนระบบ (Systemic Thinking) เป็นการมองโลกอย่างเป็นองค์รวม มีคุณสมบัติที่สำคัญ 5 ประการคือ

- 1) ระบบใหญ่ไม่ใช่ผลรวมของส่วนประกอบย่อย แต่เป็นคุณภาพใหม่ที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบย่อย ซึ่งไม่สามารถเข้าใจจากการแยกศึกษาที่ละส่วนประกอบได้
- 2) ระบบมีโครงสร้างที่ซ้อนกันอยู่เป็นชั้น ๆ (Hierarchy) เช่น คนประกอบด้วยส่วนย่อย คือ เซลล์ที่รวมกันเป็นระบบ แต่คนก็เป็นองค์ประกอบย่อยของระบบนิเวศ ระบบซับซ้อนจะซ้อนกันเป็นชั้น และทุกอย่างสามารถเชื่อมโยงถึงกันทั้งหมด
- 3) การจะเข้าใจระบบนั้นต้องมองบริบท (Context) หรือปัจจัยแวดล้อมโดยรอบด้วย โดยเฉพาะระบบเปิดที่มีชีวิตนั้น ไม่อาจมองเป็นเส้นตรงได้ ต้องมองอย่างเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันทั้งหมด

4) ต้องเข้าใจความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ (Feedback) การจะเข้าใจปรากฏการณ์ใด ต้องเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง

5) การย้ายวิธีคิดแบบโครงสร้าง (Structure) มาสู่กระบวนการ (Process) ถ้าประยุกต์ใช้ในเชิงสังคม การมองแบบโครงสร้างเราจะเห็นกรอบอันเข้มแข็ง ยากจะเปลี่ยนแปลง แต่ถ้าหันมามองกระบวนการ เราจะเห็นจุดอ่อน ช่องทางของความสัมพันธ์ที่จะเข้าไปปรับเปลี่ยนได้

4.4 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทรัพยากรการบริหาร

ทรัพยากรการบริหารเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการบริหารงานขององค์กรให้บรรลุผลสำเร็จ โดยทรัพยากรในการบริหาร ที่สำคัญ คือ 4 M's ได้แก่ คน (Man) เงินหรืองบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) และการบริหารจัดการ (Management) และแม้ว่าจะมีนักวิชาการเพิ่มขยายจาก 4M's เป็น 6M's บ้าง และเป็น 7M's บ้าง แต่โดยข้อเท็จจริงทรัพยากรการบริหารโดยพื้นฐาน คือ 4M's

5. ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการประเมินวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) มีรายละเอียด ดังนี้

5.1 พื้นที่เป้าหมาย

การเลือกพื้นที่เป้าหมายสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการพิจารณาให้ครอบคลุมพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมายของโครงการฯ ครบทั้ง 13 ชุมชนบําบัด จาก 13 หมู่บ้าน ของ 8 อำเภอ ในจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย

- 1) บ้านหัวข่อย หมู่ที่ 4 ตำบลหนองโสน อำเภอเมือง
- 2) บ้านดอนขุนห้วย หมู่ที่ 5 ตำบลดอนขุนห้วย อำเภอชะอำ
- 3) บ้านยางชุม หมู่ที่ 4 ตำบลยางห้อย อำเภอท่ายาง
- 4) บ้านไร่สะท้อน หมู่ที่ 4 ตำบลถ้ำรงค์ อำเภอบ้านลาด
- 5) บ้านอู่ตะเภา หมู่ที่ 6 ตำบลหนองชุมพลเหนือ อำเภอเขาย้อย
- 6) บ้านโน หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม
- 7) บ้านวังจันทร์ หมู่ที่ 3 ตำบลวังจันทร์ อำเภอแก่งกระจาน
- 8) บ้านจะโปรง หมู่ที่ 5 ตำบลหนองหญ้าปล้อง อำเภอหนองหญ้าปล้อง
- 9) บ้านโพรงแซ หมู่ที่ 4 ตำบลกลัดหลวง อำเภอท่ายาง
- 10) บ้านหันตะเภา หมู่ที่ 10 ตำบลหนองจอก อำเภอท่ายาง
- 11) บ้านบางกุฬา หมู่ที่ 6 ตำบลหาดเจ้าสำราญ อำเภอเมือง
- 12) บ้านหนองสระ หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยลึก อำเภอบ้านลาด
- 13) บ้านคลองมอญ หมู่ที่ 3 ตำบลท่าแร้ง อำเภอบ้านแหลม

5.2 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.2.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นคณะทำงานโครงการชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติในพื้นที่ระดับอำเภอในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 8 อำเภอ โดยมีประชากรทั้งสิ้น

413 คน ประกอบด้วย 1) ฝ่ายอำนวยการระดับอำเภอ 131 คน ได้แก่ นายอำเภอ, ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง, ผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจภูธร, ผู้อำนวยการโรงพยาบาล, สาธารณสุขอำเภอ, นายกเทศมนตรีหรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล, ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ, กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, พัฒนาการอำเภอ, ท้องถิ่นอำเภอ, รองผู้กำกับหรือรองสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจ และผู้แทนหน่วยงานหรือองค์กรเอกชนที่นายอำเภอเห็นสมควร 2) ชุดปฏิบัติการประจำอำเภอ/ตำบล 100 คน ได้แก่ สารวัตรป้องกันปราบปราม, สารวัตรงานสืบสวน, ปลัดอำเภอฝ่ายความมั่นคงหรือปลัดประจำตำบล, ผู้แทนตำรวจสถานีตำรวจท้องที่, ผู้แทนสาธารณสุขอำเภอ, ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ผู้แทนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล, กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, และอสม. 3) ชุดสนับสนุนประจำตำบล 13 หมู่บ้าน จำนวน 182 คน ได้แก่ ปลัดอำเภอฝ่ายความมั่นคงหรือประจำตำบล, ผู้แทนสถานีตำรวจท้องที่, ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ผู้แทนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล, ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน, อสม. และอื่น ๆ

5.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สุ่มเก็บตัวอย่างจากคณะทำงานโครงการชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติในพื้นที่ระดับอำเภอในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 191 คน มีขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คำนวณโดยใช้ G*Power Version 3.1 โดยกำหนดค่าอำนาจการทดสอบ (Power of Test) เท่ากับ 0.8 ซึ่งเป็นค่ามาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับ (Burns & Grove, 2009) และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุดที่พอจะสามารถแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในการทดสอบสมมติฐานได้ (Faul et al., 2007) กำหนดขนาดอิทธิพล (Effect Size) ใช้ Medium Effect Size เนื่องจากงานวิจัยนี้ไม่สามารถหาอิทธิพลได้จากงานวิจัยที่ผ่านมา (Cohen, 1988) จึงกำหนดขนาดของอิทธิพล เท่ากับ .25 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพล ระดับกลาง คำนวณได้ ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 191 คน

5.2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยคัดเลือกสัมภาษณ์ชุดปฏิบัติการที่ปฏิบัติการที่บ้านโพรงเข้ หมู่ที่ 4 ตำบลกลัดหลวง อำเภอท่าทาง จังหวัดเพชรบุรี ทั้งนี้เนื่องจากบ้านโพรงเข้ ได้รับรางวัลที่ 1 ระดับประเทศ ในการประกวดการดำเนินงานโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งจัดประกวดโดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ชุดปฏิบัติการดังกล่าว ประกอบด้วย 1) สารวัตรป้องกันปราบปราม 2) สารวัตรงานสืบสวน 3) ปลัดอำเภอฝ่ายความมั่นคงหรือปลัดประจำตำบล 4) ผู้แทนสถานีตำรวจท้องที่ 5) ผู้แทนสาธารณสุขอำเภอ 6) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 7) ผู้แทนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 8) กำนัน 9) ผู้ใหญ่บ้าน และ 10) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเอกสาร (Documentary Research) โดยการทำการรวบรวมข้อมูลทั้งหมด จากเอกสารชั้นต้น (Primary Data) และเอกสารชั้นรอง (Secondary Data) ที่มีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยการสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้า (Face to Face) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่จะประโยชน์ในการบริหารจัดการโครงการดังกล่าว

การตอบแบบสอบถาม (Questionnaire) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการประเมินโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่จะประโยชน์ในการบริหารจัดการโครงการดังกล่าว

5.4 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การทบทวนข้อมูลจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (Literature Review) และการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data) ซึ่งมีทั้งการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินโครงการ จากคณะทำงานโครงการดังกล่าวของจังหวัดเพชรบุรี และการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากชุดปฏิบัติการที่รับผิดชอบปฏิบัติการบำบัดผู้ติดยาเสพติดที่บ้านบ้านโพรงเข้ หมู่ที่ 4 ตำบลกลัดหลวง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาวิจัยประเมินผลนี้ มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรม SPSS กำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นตัวเลขและบรรยายโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ด้วยวิธีการสกัดและสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย โดยมุ่งไปที่ข้อสรุปการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ

6. ผลการวิจัย

6.1 ข้อมูลส่วนบุคคลผู้ให้ข้อมูล

6.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลจากผู้ให้การสัมภาษณ์เชิงลึก

ข้อมูลส่วนบุคคล จากผู้ให้การสัมภาษณ์เชิงลึกชุดปฏิบัติการโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืน เพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติ จังหวัดเพชรบุรี ที่ดำเนินการบำบัดยาเสพติดที่บ้านโพรงเข้ หมู่ที่ 4 ตำบลกลัดหลวง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่เป็น ตำรวจและสาธารณสุข ปลัด อบต. สมาชิก อบต. ผู้ใหญ่บ้าน และ อสม. รวมผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 10 คน

6.1.2 ข้อมูลส่วนบุคคลจากผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคลจากผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เป็นคณะทำงานโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย ฝ่ายอำนวยการ, ชุดปฏิบัติการระดับอำเภอและตำบล และชุดสนับสนุนประจำตำบล ที่รับผิดชอบหมู่บ้านเป้าหมาย 13 หมู่บ้าน 8 อำเภอของจังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่เป็น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ประธานคุ้มหรือผู้แทน ปลัดอำเภอฝ่ายความมั่นคง/ประจำตำบล ผู้แทนตำรวจสภ.ท้องที่ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผอ.รพ.สต. ผู้รับผิดชอบงานยาเสพติดของรพ.สต. และ อื่น ๆ รวมผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 191 คน

6.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและตอบแบบสอบถาม

6.2.1 ผลการประเมินจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

จากผู้ให้การสัมภาษณ์เชิงลึกชุดปฏิบัติการโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืน เพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติ จังหวัดเพชรบุรี ที่ดำเนินการบำบัดยาเสพติดที่บ้านโพรงเข้ หมู่ที่ 4 ตำบลกลัดหลวง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี สรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้

1) เกี่ยวกับการประเมินผลโครงการ ฯ ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต

ด้านบริบท ความคิดเห็นของชุดปฏิบัติการส่วนมากเห็นด้วยกับการมีแผนงานโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี ที่ชัดเจนจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ มีการดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นรูปธรรมแม้ว่าจะมีการปรับเปลี่ยนเรื่องช่วงเวลาดำเนินการไปบ้างก็ตาม

ด้านปัจจัยนำเข้า ความคิดเห็นของชุดปฏิบัติการทุกคนเห็นว่า งบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน ต้องขอสนับสนุนจากภาคประชาชนและผู้นำชุมชนเป็นค่าอาหาร แม้ว่าจะได้รับงบประมาณสนับสนุนจากท้องถิ่นก็ตาม ในส่วนของบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่เข้ามาร่วมในการทำงานมีเพียงพอ ทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจกันเป็นอย่างดี วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความพอเพียงสำหรับวิธีการจัดการ ได้ใช้วิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลาย เพื่อให้การบริหารโครงการประสบความสำเร็จ

ด้านกระบวนการ ความคิดเห็นของชุดปฏิบัติการทุกคนเห็นด้วยว่า มีขั้นตอนในการทำงานที่ชัดเจนจากการค้นหาจนกระทั่งการป้องกันยาเสพติดอย่างยั่งยืน โดยเริ่มต้นจากการประชาสัมพันธ์สร้างความรับรู้และความเข้าใจให้ประชาชนด้วยการทำประชาคมทุกหมู่บ้านเป้าหมาย ทั้ง 13 หมู่บ้าน เพื่อค้นหาและคัดกรองผู้ติดยาเสพติดที่จะนำมาเข้าค่ายบำบัดยาเสพติด จำนวนผู้เข้าบำบัด 239 คน ในขณะที่เข้าค่ายบำบัดยาเสพติดได้มีกิจกรรมหลายอย่างที่เสริมสร้างความเข้มแข็งของการดำรงชีวิตหลังจากผ่านกระบวนการบำบัดเรียบร้อยแล้ว เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในการป้องกันยาเสพติดให้เป็นไปอย่างยั่งยืน หลังจากการเข้าค่ายบำบัดยาเสพติดแล้ว จะมีกระบวนการติดตามอย่างต่อเนื่อง แต่ในกระบวนการติดตาม ยังไม่ชัดเจนว่าจะมีหน่วยงาน หรือผู้ที่เป็นเจ้าภาพหลัก จากเอกสารรายงานของโครงการ ผู้เข้ารับการบำบัดได้รับการตรวจเยี่ยม ร้อยละ 81.32 ของผู้เข้ารับการบำบัด ผู้ได้รับการเยี่ยมติดตาม ได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันและได้การป้องกันยาเสพติด ร้อยละ 65.50 และร้อยละ 61.24 ตามลำดับ

ด้านผลลัพธ์ ความคิดเห็นของชุดปฏิบัติการส่วนมากเห็นด้วยว่า ควรมีการสร้างโอกาสให้ผู้ติดยาโดยเริ่มต้นที่ครอบครัว จูงใจให้เข้ารับการบำบัด เพื่อการนำไปสู่การใช้ชีวิตเหมือนบุคคลทั่วไปในสังคม เมื่อผู้ติดยาผ่านการบำบัดกลับไปสู่สังคม ควรมีช่องทางให้ผู้นั้นหารายได้ได้อย่างมั่นคง ควรมีการให้คำปรึกษาในการหารายได้เพิ่มเติมจากอาชีพที่ได้รับการฝึกในขณะที่อยู่ในค่ายบำบัด นอกจากนี้ควรนำผู้ป่วยยาเสพติด ขณะบำบัดไปบำเพ็ญประโยชน์ ตามที่ผู้เสพยาชนิดเพื่อสร้างการยอมรับให้สังคมในวงกว้าง และจากเอกสารรายงานผลการดำเนินงานโครงการที่บ้านโพรงเข้ หมู่ที่ 4 ตำบลกุดหลวง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี จำนวนผู้เข้ารับการบำบัด 72 คน เลิกได้ 30 คน คิดเป็นร้อยละ 41.66 ในระหว่างการบำบัด ผู้เข้ารับการบำบัดได้รับการฝึกอาชีพและทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสร้างการยอมรับจากสังคม ร้อยละ 100 ของผู้เข้ารับการบำบัด หลังจากการบำบัด ครอบครัวของผู้ได้รับการติดตามเยี่ยม ได้รับการสร้างโอกาสและสร้างรายได้ร้อยละ 78.50 และ ร้อยละ 76.35 ของครอบครัวของผู้ได้รับการติดตาม ตามลำดับ

2) เกี่ยวการบริหารโครงการโดยทั่วไป

ความคิดเห็นของชุดปฏิบัติการทุกคนเห็นด้วยว่า

(1) บทบาทสำคัญ คือ การค้นหา/กระบวนการบำบัด/การติดตาม การค้นหาจะต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้กับชุมชนผู้ปกครองและผู้เสพยาเสพติด กระบวนการบำบัดต้องออกแบบกิจกรรมที่ส่งผลต่อการบำบัด และด้านการติดตาม ต้องเยี่ยมเยียนติดตามดูแล ให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ และสงเคราะห์ผู้ผ่านการบำบัดรักษา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดกลับไปใช้ยาเสพติดอีก

(2) ปัญหายาเสพติดในพื้นที่ที่มีการดำเนินงานโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนฯ มียาเสพติดลดลง มีผู้เสพลดลง ส่งผลให้ผลกระทบทางสังคมอันมีสาเหตุมาจากยาเสพติดทั้งทางตรงและทางอ้อมลดลง

(3) ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการ คือ ความสามัคคี ร่วมแรง ร่วมใจของของคนในชุมชน ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การให้โอกาสของสังคม ให้การยอมรับกลับเข้าสังคมเหมือนบุคคลทั่วไป

(4) ยังมียาเสพติดอยู่ในชุมชนเป็นปัจจัยเสี่ยงกับการไปเสพยา ส่วนการติดตามควรให้ประธานคุ้มติดตามดูแล โดยมีข้อสั่งการจากนายอำเภอ โครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี ผู้เข้ารับการบำบัดสามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติ ขณะเข้ารับการบำบัด ทำให้ชุดปฏิบัติการไม่สามารถดูแลได้ตลอด

(5) การบำบัดควรเป็นเฉพาะกลุ่มสีเขียว ส่วนสีเหลืองควรส่งไปมีนิจธัญญารักษ์ และควรจจะรับบำบัดเฉพาะผู้เสพยาในพื้นที่ตำบลเดียวกัน ถ้านำต่างตำบลมาร่วมจะเป็นปัญหาในการติดตาม ส่วนกระบวนการติดตามควรนำเข้าคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) เนื่องจากมีรูปแบบคณะทำงานที่ชัดเจน

6.2.2 ผลการประเมินจากแบบสอบถาม

จากผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นคณะทำงานโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย ฝ่ายอำนวยการ ชุดปฏิบัติการระดับอำเภอและตำบล และชุดสนับสนุนประจำตำบล ที่รับผิดชอบหมู่บ้านเป้าหมาย 13 หมู่บ้าน 8 อำเภอ ของจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 191 คน สรุปรายละเอียดดังนี้

1) การประเมินบริบท (Context Evaluation) ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นคณะทำงานได้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินด้านบริบท พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีแผนงานโครงการเป็นลายลักษณ์อักษร สอดคล้องกับปัญหาเสพติดของพื้นที่ อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.85) รองลงมา คือ โครงการช่วยเพิ่มความปลอดภัยความมั่นคงในชีวิตทรัพย์สินของชุมชน อยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.54) และน้อยที่สุด คือ การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนงานโครงการภายในปีงบประมาณนั้นอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.40) สำหรับค่าเฉลี่ยด้านบริบท เท่ากับ 3.80 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นคณะทำงานได้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ต้องมีเครือข่ายชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลและชุมชนคิดว่าปัญหาเสพติดต้องแก้โดยชุมชนเองถึงจะมีความยั่งยืน อยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.86) รองลงมา คือ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) ควรนำประเด็นโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืน เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ที่เข้าประชุม อยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.59) และน้อยที่สุด คือ อสม. ต้องมีความพร้อมให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่ผู้มีปัญหาสุขภาพจิต อยู่ในระดับ เห็นด้วยน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.12) สำหรับค่าเฉลี่ยด้านปัจจัยนำเข้า เท่ากับ 3.83 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นคณะทำงาน ได้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินด้านกระบวนการ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ควรต้องทำประชาคมในทุกหมู่บ้านเป้าหมายเพื่อประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้และความเข้าใจให้ประชาชน อยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.74) รองลงมา คือ ภาครัฐ ภาคประชาชนสนับสนุนให้ระบบติดตามมีคุณภาพมากขึ้น เช่น ผู้ใหญ่บ้าน อสม. เป็นต้น อยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.59) และน้อยที่สุด คือ โรงพยาบาลชุมชน พร้อมรับการรักษาผู้ป่วยยาเสพติดที่มีอาการทางจิตเวช อยู่ในระดับ เห็นด้วยน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.45) สำหรับค่าเฉลี่ยด้านกระบวนการ เท่ากับ 3.96 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นคณะทำงาน ได้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินด้านผลผลิต พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เมื่อผู้ติดยาผ่านการบำบัด กลับไปสู่สังคม ควรมีช่องทางให้ผู้ขึ้นหารายได้ได้อย่างมั่นคง อยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.60) รองลงมา คือ มีการสำรวจความต้องการของผู้ป่วยยาเสพติดในการฝึกอาชีพ อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.55) และน้อยที่สุด คือ ภาครัฐควรให้ภาคเอกชนเท่านั้นดำเนินงานการฝึกอาชีพให้แก่ผู้ป่วยยาเสพติด หลังผ่านการบำบัด อยู่ในระดับ เห็นด้วยน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.21) สำหรับค่าเฉลี่ยด้านผลผลิต เท่ากับ 3.96 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

7. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี เพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารโครงการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการดำเนินงานโครงการในอนาคตต่อไป

7.1 การประเมินผลการดำเนินงานโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี เป็นไปตามตัวชี้วัด 4 ด้าน 16 ประเด็น 16 ตัวชี้วัด กล่าวคือ ด้านบริบท 2 ประเด็น 2 ตัวชี้วัด, ด้านปัจจัยนำเข้า 4 ประเด็น 4 ตัวชี้วัด, ด้านกระบวนการ 6 ประเด็น 6 ตัวชี้วัด และด้านผลผลิต 4 ประเด็น 4 ตัวชี้วัด สรุปผลการประเมินตามเกณฑ์ ผ่าน 13 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 81.25 เป็นผลการประเมินโครงการในภาพรวม อยู่ในเกณฑ์มีประสิทธิผลระดับสูง

อย่างไรก็ตามโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติของจังหวัดหรือพื้นที่อื่น ๆ อาจจะใช้แนวคิดทฤษฎีที่มีรูปแบบการประเมินที่แตกต่างกัน จังหวัดเพชรบุรีใช้รูปแบบ CIPP Model แต่จังหวัดอื่นไม่ได้ใช้รูปแบบ CIPP Model นอกจากนั้นการประเมินผลโครงการแต่ละพื้นที่ จะมีความแตกต่างกันในรายละเอียดของการประเมิน ขึ้นอยู่กับประเด็นที่ต้องการจะวัดผล แต่ละพื้นที่ แต่ละจังหวัดจะมีความแตกต่างกันไปตามบริบทของการบริหารโครงการและสภาพปัญหาเสพติดเชิงพื้นที่

สำหรับผลการประเมินโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจร ตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็นรายตัวชี้วัด พบว่า มีความสอดคล้องกัน เช่น พบว่า เห็นด้วยปานกลาง กับโครงการฯ สร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งในการดูแลตนเองเพื่อความยั่งยืน และช่วยลดจำนวนผู้ติดยาเสพติดในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาริน (2556) พบว่า จากการทำโครงการในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน สามารถลดปัญหาการค้ายาเสพติดจากผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยและสามารถลดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมายได้ และในบางพื้นที่สามารถผลักดันให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาเสพติดได้ดีมากขึ้น พบว่า เห็นด้วยมาก กับการสร้างโอกาสให้ผู้ติดยาต้องเริ่มต้นที่ครอบครัว โดยให้อภัย ให้กำลังใจในการบำบัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพิศ สุวิฑูรย์ (2550) พบว่า ครอบครัวที่อบอุ่นเป็นปัจจัยเสริมที่ช่วยป้องกันปัญหาการติดยาเสพติดของนักเรียน เป็นต้น

7.2 รูปแบบการบริหารโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจร ตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี มีขั้นตอนการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ คือ ขั้นตอนหลัก ขั้นตอนเสริม และขั้นตอนสู่ความยั่งยืน โดยมีขั้นตอนย่อยทั้งหมดอีก 9 ขั้นตอน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติ และสังเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นคณะทำงาน ได้สรุปรูปแบบการบริหารโครงการภายใต้การวิพากษ์และให้คำแนะนำปรับปรุงรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ในกระบวนการเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติ ตั้งแต่ต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำ พบว่า รูปแบบการบริหารโครงการ มีขั้นตอนการบริหารที่ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญศักดิ์ เกิดสุข (2567) พบว่า การบริหารโครงการมีแนวทางการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมโครงการ การกำหนดกลยุทธ์โครงการ การดำเนินโครงการ เชิงกลยุทธ์ และการประเมินและควบคุมโครงการ

8. สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

8.1 สรุปผลการวิจัย

8.1.1 ผลการประเมินโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรีตามตัวชี้วัด

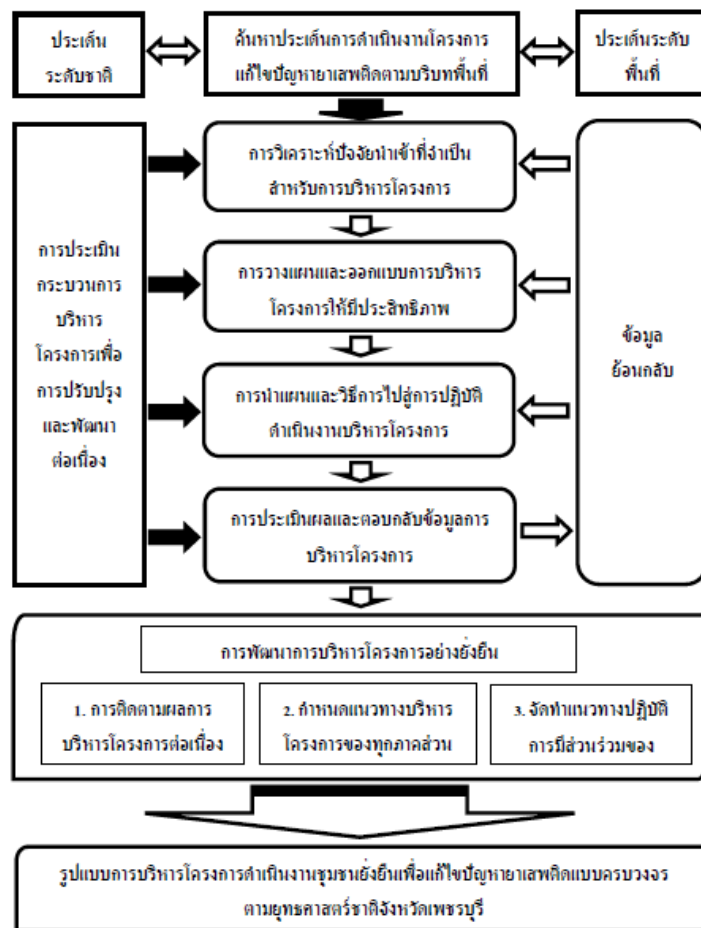
ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ผลการประเมินโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี โดยด้านบริบท มี 2 ตัวชี้วัด ผ่าน ทั้ง 2 ตัวชี้วัด คือ 1) มีแผนงาน โครงการและกิจกรรมเชิงประจักษ์ 2) มีขั้นตอน วิธีการ และกิจกรรมการดำเนินงานที่สอดคล้องกับนโยบายจังหวัด ตามมาตรการที่เกี่ยวข้องของยุทธศาสตร์ชาติ ด้านปัจจัยนำเข้า มี 4 ตัวชี้วัด ผ่าน 3 ตัวชี้วัด คือ 1) คณะทำงานได้รับการแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษร 2) จำนวนหมู่บ้านที่เข้ามาร่วมกิจกรรมและมีการแต่งตั้ง

คณะทำงาน 3) ความพอเพียงของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการ และ ไม่ผ่าน 1 ตัวชี้วัด คือ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากส่วนหน่วยราชการ อปท. องค์กรเอกชน และชุมชน ด้านกระบวนการ มี 6 ตัวชี้วัดผ่าน ทั้ง 6 ตัวชี้วัด คือ 1) จำนวนหมู่บ้านเป้าหมายที่ได้รับการค้นหาและคัดกรองผู้ติดยาเสพติด 2) จำนวนหมู่บ้านที่จัดประชุมประชาชนเพื่อแนะนำโครงการ หาแนวร่วมปฏิบัติการ และการประชาคม 3) จำนวนผู้ติดเสพยา กลุ่มเขียวที่เข้ารับการรักษา 4) ร้อยละของผู้เข้ารับการรักษาที่ได้รับการตรวจเยี่ยม 5) ร้อยละของผู้ที่ได้รับการติดตามได้รับการสร้างภูมิคุ้มกัน และ 6) ร้อยละของผู้ที่ได้รับการติดตามได้รับการป้องกันยาเสพติด และด้านผลผลิต มี 4 ตัวชี้วัด ผ่าน 2 ตัวชี้วัด คือ 1) ร้อยละของผู้เข้ารับการรักษาที่ได้รับการฝึกอบรมอาชีพที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ 2) ร้อยละของผู้เข้ารับการรักษาที่ได้อาสาเข้าร่วมกิจกรรมเสียสละเพื่อชุมชนและสังคมยอมรับ และไม่ผ่าน 2 ตัวชี้วัด คือ 3) ร้อยละของครอบครัวของผู้ได้รับการติดตามเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้เข้ารับการรักษาเพื่อให้โอกาสเสริมสร้างความผูกพันในครอบครัว กลับใจเลิกยาเสพติด 4) ร้อยละของผู้ได้รับการติดตามที่สามารถหารายได้จากประกอบอาชีพ สรุปรวมตัวชี้วัดทั้งหมด 16 ตัวชี้วัด ผ่าน 13 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 81.25 มีประสิทธิผลระดับสูง

8.1.2 สรุปรูปแบบการบริหารโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี

ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติ และสังเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นคณะทำงาน พร้อมทั้งได้สรุปรูปแบบการบริหารโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี ภายใต้การวิพากษ์และให้คำแนะนำปรับปรุงรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน พบว่า รูปแบบการบริหารโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมแล้วสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติทุกจังหวัด ซึ่งแต่ละจังหวัดจะมีประเด็นที่จะต้องคำนึงถึงในการวิเคราะห์และดำเนินงานโครงการของแต่ละขั้นตอนที่แตกต่างกันไปหลายประเด็น ทั้งนี้แต่ละพื้นที่ แต่ละจังหวัด มีความพร้อมไม่เท่ากัน กล่าวคือ ประเด็นแรก ได้แก่ ความพร้อมของทรัพยากรทางการบริหารของการดำเนินงานโครงการ ที่ประกอบด้วย งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการจัดการ ประเด็นที่สอง ได้แก่ โอกาสการเกิดปัญหา ความรุนแรง และขนาดของปัญหาเสพยาเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตของประชาชน ประเด็นที่สาม ได้แก่ ความตระหนักของผู้ว่าราชการจังหวัดและหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาเสพยาเสพติด และประการสุดท้าย ได้แก่ ศักยภาพของชุมชน ที่มีส่วนร่วมในการแก้ไข

ปัญหาเสถียรภาพ ซึ่งจะส่งผลถึงการดำเนินงานโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสถียรภาพแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติ ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ภาพที่ 2 รูปแบบการบริหารโครงการดำเนินงานชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสถียรภาพแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติจังหวัดเพชรบุรี

8.2 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อเสนอแนะจากการเก็บรวบรวมข้อมูลและสังเคราะห์เป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป มีรายละเอียด ดังนี้

8.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 ผู้วิจัยได้จัดทำข้อเสนอแนะเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

1) ควรจะนำเสนอโครงการชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติบรรจุไว้ในวาระการประชุมของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) เนื่องจากคณะกรรมการ พชอ. มีนายอำเภอเป็นประธานหัวหน้าส่วนราชการ, ผู้นำชุมชน, ผู้นำท้องถิ่น และภาคประชาชน โดยมีสาธารณสุขอำเภอเป็นเลขานุการ

2) รัฐบาลควรวางระบบเฝ้าระวังการคลุ้มคลั่งของผู้เสพยาที่ชัดเจน เช่นเดียวกับการบริการของการป่วยฉุกเฉิน 1669 ทั้งกรณีเข้ารับการรักษาหลายครั้ง หรือผู้ป่วยที่มีอาการทางจิต ซึ่งเกินศักยภาพของชุมชน โดยให้ประสานกับโรงพยาบาลชุมชนหรือโรงพยาบาลใกล้บ้าน และปักหมุดตำแหน่งบ้านเพื่อสะดวกในการติดตาม ทั้งนี้เพื่อการควบคุมกรณีเกิดเหตุคลุ้มคลั่งและให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านทำการเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง หรือวิธีการใด ๆ ที่เห็นสมควร

3) ควรมีการกำหนดรูปแบบการบริหารโครงการชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติที่ชัดเจน มีทั้งส่วนที่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และส่วนที่ยืดหยุ่นการปฏิบัติตามสภาพปัญหาเชิงพื้นที่ โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณในการบริหารโครงการอย่างชัดเจน จำนวนเท่าไรจากหน่วยงานใด จากเอกชน หรือจากชุมชน

8.2.2 ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีแผนจัดอบรมให้ความรู้เรื่องพิษภัยของยาเสพให้กับเยาวชนกลุ่มเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง

2) จัดหาหน่วยงานเจ้าภาพหลักทำหน้าที่ประสานการติดตามผู้เสพยาหลังจากออกจากค่ายบำบัดเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานโครงการมากยิ่งขึ้น

3) นำรูปแบบการบริหารโครงการชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติ ไปใช้ในการดำเนินงานโครงการดังกล่าวของจังหวัดเพชรบุรีครั้งต่อไป

4) นำรูปแบบการบริหารโครงการชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติ ไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ

8.2.3 ข้อเสนอแนะการทำการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษากระบวนการติดตามผู้เสพยาหลังจากเข้าค่ายบำบัดยาเสพติด เพื่อจัดให้มีการวางแผนดูแลและติดตามผู้เสพหลังจากออกจากค่ายบำบัดอย่างเป็นระบบ และเพื่อศึกษาความเหมาะสมว่าหน่วยงานใดควรเป็นเจ้าภาพหลัก และหาแนวทางในการขับเคลื่อนงานติดตามโดยมีการบูรณาการทุกภาคส่วน

2) วิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารโครงการชุมชนยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแบบครบวงจรตามยุทธศาสตร์ชาติ ให้ดียิ่งขึ้น ต่อยอดจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี. (2567). รายงานสถานการณ์ยาเสพติดจังหวัดเพชรบุรี. กลุ่มพัฒนาการศึกษา <https://www.pbipeo.go.th/wp-content/uploads/2024/06/รายงานผลยาเสพติด.pdf>.
- เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน. (2556). รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการประเมินการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดตามโครงการ “ชุมชนอุ่นใจได้ลูกหลานกลับคืน”. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม ร่วมกับหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชาญศักดิ์ เกิดสุข. (2567). การบริหารโครงการสู่ความสำเร็จอย่างมืออาชีพ. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์นมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 10(1), 285-298.
- สมพิศ สุขวิฑูรย์. (2550). การวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมในการป้องกันการติดสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุรสิทธิ์ วชิรขจร. (2549). นโยบายสาธารณะเบื้องต้น. ธเนศวร (1999) ฟรินติ้ง.
- Burns, N. & Grove, S. K. (2009). *The practice of nursing research: Appraisal, synthesis and generation of evidence*. WB Saunders, St Louis.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. (2nd ed.). Lawrence Erlbaum Associates.
- Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A. G. & Buchner, A. (2007). G*Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior Research Methods*, 39(2), 175-191.
- Senge, P. M. (1990). *The fifth disciplines: the art and practice of learning organization*. Doubleday.
- Stufflebeam, D. L. (1971). The relevance of the CIPP evaluation model for educational accountability. *Journal of Research and Development in Education*, 5(1), 19-25.